

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA: RÓŻNORODNOŚĆ KULTUROWA W LITERATURZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY – PRZEKŁAD I RECEPCJA

Poznań, 10-11 stycznia 2019

Wydział Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Instytut Sławistyki
Uniwersytetu Christiana Albrechta w Kilonii

CALL FOR PAPERS

Zarys tematyczny konferencji

Literatura dla dzieci i młodzieży jest coraz częściej przedmiotem badań literaturo- i kulturoznawczych, a także przekładoznawczych. Konferencja zorganizowana przez „Grupę badań nad przekładem i recepcją literatury dla dzieci i młodzieży” z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Instytut Sławistyki Uniwersytetu Christiana Albrechta w Kilonii, poświęcona jest procesom międzykulturowym w przekładzie i recepcji literatury dla dzieci i młodzieży. Głównym przedmiotem refleksji będzie pojęcie różnorodności kulturowej, które pragniemy wypełnić nową treścią.

Jak dowiódł O’Sullivan (2000), sam fakt istnienia międzynarodowego rynku literatury dla dzieci i młodzieży w żadnym razie nie prowadzi automatycznie do spotkań między kulturami poszczególnych krajów. Czy w warunkach rynku globalnego w ogóle jest jeszcze miejsce na doświadczenia odmienności i autentyczne kontakty kulturowe? Pytanie to powinno zostać rozważone w szczególnej sytuacji przekładu i recepcji literatury dla dzieci i młodzieży.

W pierwszym rzędzie należy zbadać, w jaki sposób literatura dla dzieci i młodzieży umożliwia „oswajanie” obcości, na ile „wdraża się” czytelników w doświadczenie inności. Chodzi tu o sposób prezentacji kultury własnej i kultury obcej, ich stałości, ale i zmienności. To właśnie w przekładach ujawniają się różnice kulturowe, które dotyczą choćby obrazów dzieciństwa. Asymetrie w kształcie tradycji obecnych w literaturze dla dzieci i młodzieży mogą prowadzić do powstawania barier lub deficytów w recepcji, a z drugiej strony nurty tradycji mogą się zazębiać i wzajemnie wzbogacać.

Teksty czytane w innym kraju mogą się tam przyczynić do zamknięcia luk recepcyjnych, ponieważ wychodzą naprzeciw potrzebom, które nie zostały zaspokojone przez rodzimą literaturę. Przekłady mogą też wzmocnić lub zniwelować bariery recepcyjne, które mają swoje źródło w odmiennych wartościach. Literatura dla dzieci i młodzieży ujawnia się tym samym jako kompleksowy system (Ewers), którego integralną częścią są także przekład i mechanizmy recepcji. Wobec postępującego procesu zacierania granicy między przekładem a adaptacją wydaje się uzasadnione, by przekład i recepcję ująć we wspólnych ramach metodologicznych i traktować przekład jako fenomen recepcji i intertekstualności (por. Koppenfels 1985).

Naturalne dziecięce pragnienie doświadczenia odmienności (inności?) trafia na coraz powszechniejszą praktykę przekładu etnocentrycznego. Homogenizacja, niwelowanie różnorodności kulturowej, określone przez Venutiego (1995) jako skutek domestykujących strategii przekładowych – które częstokroć przekraczają granicę adaptacji – są obecnie wymuszane przez związanie literatury dziecięcej z innymi mediami, na przykład z filmem. W obliczu coraz częstszego powiązania przekładu literackiego z superprodukcjami, przystosowanymi do potrzeb rynku globalnego, warto zbadać kwestię, czy wielość kulturowa w globalnej hyperkulturze jest jeszcze możliwa. Chcemy się zastanowić nad tym, czy przekłady i inne fenomeny recepcji mogą stać się strefą negocjacyjną dla różnic kulturowych, czy może – w kontekście nowych uwarunkowań medialnych – nie należałoby na nowo przemyśleć koncepcji przekładu jako transferu kulturowego.

Podczas konferencji pragniemy przedyskutować wielorakie implikacje tego kompleksu problemów. Uwzględnimy zarówno ujęcia teoretyczne, jak i studia przypadku (case studies) w różnorodnych medialnych formach (opowiadania, książki obrazkowe, komiksy, *graphic novels*, adaptacje filmowe). Punktem wyjścia będą transkulturowe procesy w ramach transferu niemiecko-polskiego, jakkolwiek przyczynki dotyczące innych par językowych są również mile widziane.

Możliwe TEMATY, ASPEKTY, PODEJŚCIA i MOTYWY to:

- nowe przekłady klasyki literatury dla dzieci i młodzieży,
- serie translatorskie,
- kulturowe aspekty kanonizacji literatury dziecięcej,
- książka dla dzieci jako medium doświadczenia inności,
- kulturowe aspekty przekładu komiksów i *graphic novels*,
- bariery recepcyjne, strategie przekładowe,
- tematy tabu w realistycznej literaturze dla dzieci i młodzieży,
- fantastyczna literatura dla dzieci i młodzieży w Polsce i w Niemczech oraz ich wzajemne oddziaływanie.

Poza tymi zakresami badawczymi mile widziane są referaty dotyczące literatury dla dzieci i młodzieży w ujęciu teoretycznym.

Informacje szczegółowe

Języki obrad to niemiecki, polski i angielski. Na każdy referat przewidziane jest 20 minut plus dodatkowe 10 minut przeznaczonych na dyskusję.

Potwierdzone wystąpienie plenarne: Prof. Dr. Brigitte Schultze oraz Prof. Dr. Hans-Heino Ewers

Na propozycje tematów z obszaru przekłado-, literaturo- i medioznawstwa oraz badań nad komiksami czekamy do 1 września 2018 r. O przyjęciu Państwa abstraktów poinformujemy w połowie września 2018 r. Streszczenie (ok. 400 słów) dwudziestominutowego wystąpienia wraz z krótkim biogramem (ok. 200 słów) i danymi kontaktowymi prosimy przesłać na adresy:

Prof. Dr. Michael Düring (dueringm@slav.uni-kiel.de)

Dr Anna Fimiak-Chwiłkowska (afimiak@amu.edu.pl)

Koszty

Opłata konferencyjna wynosi 400 PLN lub 100 Euro. Obejmuje ona materiały konferencyjne, przekąski w przerwach, kolację w pierwszym dniu konferencji, koszty druku tomu pokonferencyjnego. Niestety nie możemy partycypować w kosztach podróży i noclegu.

Cieszymy się na Państwa propozycje referatów!